

SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

10. FUNKČNÍ OBDOBÍ

370.

USNESENÍ SENÁTU

z 20. schůze, konané dne 16. března 2016

k návrhu senátního návrhu zákona senátora Zdeňka Škromacha a dalších senátorů, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony /senátní tisk č. 172/ – 2. čtení

Senát

I. schvaluje návrh senátního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony ve znění přijatých pozměňovacích návrhů **jako senátní návrh zákona;**

II. pověřuje:

1. předsedu Senátu, aby zajistil úpravu důvodové zprávy k návrhu zákona v souladu s jeho schváleným zněním a postoupil návrh zákona Poslanecké sněmovně k dalšímu ústavnímu projednání;
2. senátory Zdeňka Škromacha a Jiřího Voseckého, aby návrh zákona odůvodnili v Poslanecké sněmovně.

Milan Štěch v. r.
předseda Senátu

Jozef Regec v. r.
ověřovatel Senátu

Senátní návrh

ZÁKON

ze dne 2016,

**kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
a některé další zákony**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Část první

Změna zákoníku práce

Čl. I

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 116/2008 Sb., zákona č. 121/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 294/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 286/2009 Sb., zákona č. 320/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 185/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 385/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 155/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 101/2014 Sb., zákona č. 182/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 205/2015 Sb., zákona č. 298/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb. a zákona č. 47/2016 Sb. se mění takto:

1. V § 66 odst. 1 větě druhé a § 192 odstavci 1 větě první se slova „a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 v době prvních 21 kalendářních dnů“ zrušují.
2. V § 192 odst. 1 se část věty druhé za středníkem včetně středníku zrušuje.
3. V § 192 odstavci 1 větě třetí se slova „a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 období 21 kalendářních dnů“ zrušují.
4. V § 192 odstavci 1 větě čtvrté se slova „a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů“ zrušují.
5. V § 192 odstavci 3 se slova „i za dobu uvedenou v odstavci 1 části věty druhé za středníkem nebo“ zrušují.
6. V § 192 odstavci 5 větě první se slova „a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů“ zrušují.

7. V § 192 odstavci 6 větě první se slova „a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů“ zrušují.
8. V § 194 se slova „a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 v době prvních 21 kalendářních dnů“ zrušují.
9. V § 271a odstavci 1 se věta druhá zrušuje.
10. V § 301a se slova „a v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v době prvních 21 kalendářních dnů“ zrušují.

Čl. II

Přechodné ustanovení

1. Náhrada mzdy nebo platu v době dočasné pracovní neschopnosti, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.
2. Náhrada za ztrátu na výděлку po dobu dočasné pracovní neschopnosti, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.

Část druhá

Změna zákona o daních z příjmu

Čl. III

V § 35 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 259/1994, zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 216/2009 Sb. a zákona č. 346/2010 Sb., v odstavci 2 větě třetí se za slovem „pojištění“ čárka nahrazuje tečkou a slova „s výjimkou neodpracovaných hodin připadajících na první tři dny dočasné pracovní neschopnosti, kdy náhrada mzdy nebo platu nepřísluší zaměstnanci podle § 192 odst. 1 věty druhé za středníkem zákoníku práce.“ se zrušují.

Část třetí

Změna zákona o státní sociální podpoře

Čl. IV

V § 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb., zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona 492/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 125/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 124/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 414/2008 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 252/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb. a zákona č. 377/2015 Sb., v odstavci 1 písm. b) bod 5 zní:

„5. náhrada mzdy (platu, odměny) od prvního do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti (karantény) podle zvláštních právních předpisů³ⁱ⁾“,“.

Část čtvrtá

Změna zákona o důchodovém pojištění

Čl. V

V § 65 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb. a zákona č. 332/2014 Sb., v odstavci 1 větě druhé se slova „první 3 dny, po které se náhrada mzdy nevyplácí, a“ včetně poznámky pod čarou 25c) zrušují.

Část pátá

Změna zákona o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu

Čl. VI

Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění zákona č. 138/1996 Sb., zákona č. 287/1997 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 231/2001 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 420/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 427/2003 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 388/2005 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 531/2006 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 418/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 269/2010, zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 425/2010 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 267/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 181/2012 Sb., zákona č. 11/2013 Sb., zákona č. 231/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 161/2014 Sb., zákona č. 185/2014 Sb. a zákona č. 359/2014 Sb. se mění takto:

1. V § 34 odstavci 4 větě první se slova „a od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 v době prvních 21 kalendářních dnů“ zrušují.
2. V § 34 odstavci 4 větě první se slova „, s výjimkou prvních 3 pracovních dnů, za které při dočasné pracovní neschopnosti plat nepřísluší“ zrušují.
3. V § 34 odstavci 4 věta druhá zní: „Ostatním představitelům a poslancům Evropského parlamentu přísluší v době dočasné pracovní neschopnosti (karantény) do čtrnáctého kalendářního dne plat za každý kalendářní den ve snížené výši, a to ve výši 60 % jedné třicetiny platu.“.
4. V § 34 odstavci 4 větě šesté se slova „a od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 do dvacátého prvního kalendářního dne“ zrušují.

Čl. VII

Přechodné ustanovení

Náhrada platu představitele, poslance Evropského parlamentu a soudce v době dočasné pracovní neschopnosti, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.

Část šestá

Změna zákona o vojácích z povolání

Čl. VIII

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 129/2002 Sb., zákona č. 254/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 546/2005 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 272/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 147/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 122/2012 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb. a zákona č. 47/2016 Sb., se mění takto:

1. V § 68k odstavci 1 písm. a) se slova „s výjimkou prvních 24 hodin doby, kdy měla být služba podle rozvrhu konána,“ zrušují.
2. V § 68k odstavci 2 se slova „s výjimkou prvních 24 hodin doby, kdy měla být služba podle rozvrhu konána, za které se poskytuje služební plat zkrácený o 40 %“ zrušují.

Čl. IX

Přechodné ustanovení

1. Služební plat vojáků v době dočasné pracovní neschopnosti, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.
2. Služební plat vojáků v době karantény, která vznikla před účinností zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.

Část sedmá

Změna zákona o obcích (obecní zřízení)

Čl. X

V § 73 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 313/2002 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb. a zákona č. 364/2011 Sb., v odstavci 4 věta první zní: „Uvolněnému členu zastupitelstva obce náleží od prvního do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti a karantény měsíční odměna ve výši 60 % jedné třicetiny měsíční odměny za každý kalendářní den.“

Čl. XI

Přechodné ustanovení

Náhrada platu v době dočasné pracovní neschopnosti členů zastupitelstva obce, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.

Část osmá

Změna zákona o krajích (krajské zřízení)

Čl. XII

V § 48 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění zákona č. 231/2002 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb. a zákona č. 364/2011 Sb., v odstavci 3 věta první zní: „Uvolněnému členu zastupitelstva náleží měsíční odměna od prvního do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti a karantény ve výši 60 % jedné třicetiny měsíční odměny za každý kalendářní den.“.

Čl. XIII

Přechodné ustanovení

Náhrada platu v době dočasné pracovní neschopnosti členů zastupitelstva kraje, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.

Část devátá

Změna zákona o hlavním městě Praze

Čl. XIV

V § 53 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb. a zákona č. 364/2011 Sb., v odstavci 4 věta první zní: „Uvolněnému členu zastupitelstva hlavního města Prahy náleží od prvního do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti a karantény měsíční odměna ve výši 60% jedné třicetiny měsíční odměny za každý kalendářní den.“.

Čl. XV

Přechodné ustanovení

Náhrada platu v době dočasné pracovní neschopnosti členů zastupitelstva hlavního města Prahy, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.

Část desátá

Změna zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Čl. XVI

V § 124 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění zákona č. 530/2005 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 326/2009 Sb. a zákona č. 470/2011 Sb., v odstavci 5 písm. a) zní:

„a) po dobu prvního měsíce neschopnosti ke službě v plné výši a po dobu prvního měsíce nařízené karantény ve výši 60 %, nebo“.

Čl. XVII

Přechodné ustanovení

Náhrada služebního příjmu v době dočasné pracovní neschopnosti příslušníka, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.

Část jedenáctá

Změna zákona o státní službě

Čl. XVIII

V § 128 odstavci 1 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě se za slovy „ve výši 60 %“ čárka nahrazuje tečkou a slova „s výjimkou prvních 3 dnů, které jsou dny výkonu služby, za které plat při dočasné pracovní neschopnosti nepřísluší.“ se zrušují.

Čl. XIX

Přechodné ustanovení

Náhrada platu v době dočasné pracovní neschopnosti k výkonu služby, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních předpisů.

Část dvanáctá

Změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení

a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Čl. XX

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 113/1997 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 437/2003 Sb., zákona č. 186/2004 Sb.,

zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 153/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 11/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb. a zákona č. 47/2016 Sb., se mění takto:

1. V § 7 odstavci 1 písm. a) se číslovka „25“ nahrazuje číslovkou „24,8“ a číslovka „2,3“ se nahrazuje číslovkou „2,1“.
2. V § 7 odstavci 1 písm. c) bodu 2 se číslovka „2,3“ nahrazuje číslovkou „2,1“.

Část třináctá

Čl. XXI

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, hlavní principy navrhované právní úpravy a nezbytnost navrhované právní úpravy

Smyslem a účelem předloženého návrhu zákona je zrušit institut „karenční doby“, po kterou se v případě dočasné pracovní neschopnosti neposkytuje osobě v zaměstnaneckém nebo služebním poměru náhrada mzdy nebo platu, případně plat či jiný příjem, a to v zákonech obsahujících tuto právní úpravu, konkrétně v

- zákoně č. 262/2006 Sb., zákoníku práce,
- zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,
- zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře,
- zákoně č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění,
- zákoně č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu,
- zákoně č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání,
- zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),
- zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení),
- zákoně č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze,
- zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,
- zákoně č. 234/2014 Sb., o státní službě.

Zároveň se v zákoně č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, navrhuje jako určitá kompenzace snížení pojistného placené na nemocenské pojištění zaměstnavatelem nebo osobou samostatně výdělečně činnou.

Právní úprava karenční doby byla poprvé do našeho právního řádu zavedena zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Tehdy se dotýkala ještě zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, tuto právní úpravu Ústavní soud svým nálezem ze dne 23. dubna 2008 sp. zn. Pl. ÚS 02/08 (publikovaným pod číslem 166/2008 Sb.) zrušil. Následně s účinností nového zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (účinnost od 1. ledna 2009) a s novou právní úpravou hmotného zabezpečení zaměstnanců v prvních dnech dočasné pracovní neschopnosti (v prvních 14 dnech, resp. v letech 2011 až 2013 v prvních 21 dnech) byla do našeho právního řádu navracena.

Ústavní soud v nálezu č. 166/2008 Sb. konstatoval, že se „*Jedná o poněkud pohodlný až svévolný postup ze strany státu, který kvůli neurčitému počtu zneužívatelů nemocenských dávek plošně postihuje všechny kategorie zaměstnanců. Výsledkem je stav, kdy převážná většina zaměstnanců zůstává po dobu prvních tří dnů pracovní neschopnosti bez jakýchkoliv prostředků, zatímco jejich povinnost platit pojistné zůstala nedotčena. Nedotčena samozřejmě zůstala i jejich povinnost platit tzv. regulační poplatky, vyhledají-li lékařskou pomoc. Je nepřijatelné, aby stát pouze vyžadoval splnění povinností ze strany zaměstnanců (v daném případě plnění pojistného), a nedbal přitom ochrany jejich zájmů, postihne-li je zmíněná událost v podobě pracovní neschopnosti. Došlo tak k porušení práv zaměstnanců, které*

dosahuje ústavněprávní dimenze. Systém nemocenského pojištění by neměl sloužit ke krytí deficitu státního rozpočtu.

Jelikož většina běžných onemocnění je krátkodobá, výsledkem může být, že zaměstnanci budou na svou nemoc čerpat dovolenou (na zotavenou!), což je ovšem v příkrém rozporu s jejím účelem. Dalším řešením bude zpravidla "přecházení nemoci" bez návštěvy lékaře a pracovní neschopnosti. Tím se otevírají dveře jednak k šíření některých onemocnění mezi spoluzaměstnance, jednak k eventuálním větším škodám na zdraví v budoucnu a k vývoji zdravotních komplikací v důsledku neléčení původního onemocnění. Tím může dojít i k nezanedbatelnému zvýšení nákladů na léčení v případě komplikací, které poté může i převýšit výši dávek nemocenského, které by mohly být či byly v prvních třech dnech vyplaceny.“

Ve svém závěru Ústavní soud zdůraznil, že „Stát nezačal s úsporami sám u sebe rozbořem, zda je současná "správa věcí veřejných" účelná, efektivní a hospodárná, zda nedochází k plýtvání veřejnými prostředky. Pokud by stát začal, alespoň částečně, nejprve u sebe, přesvědčil by do jisté míry značnou část obyvatelstva o nutnosti a účelnosti změn i v oblasti sociálních dávek, která je samozřejmě vázána na možnosti státního rozpočtu, jak poukázáno shora.

Stát tedy zvolil opět tu nejsnadnější cestu, ale bohužel jen pro sebe, čímž ideu reformy učinil poněkud nedůvěryhodnou.“

Citovaným závěrům Ústavního soudu lze jen přisvědčit.

Cílem předloženého návrhu však není polemizovat s odůvodněními právní úpravy úsporných opatření ani se závěry Ústavního soudu obsaženými v dalším nálezu Ústavního soudu, v nálezu ze dne 24. dubna 2012 sp. zn. Pl. ÚS 54/10 (publikovaným pod číslem 186/2012 Sb.), neboť jde o argumentaci ryze právní. Právní úprava hmotného zabezpečení zaměstnanců v době dočasné pracovní neschopnosti nemůže podléhat změnám podle vývoje ekonomické a sociální situace, musí být stabilní.

Systém nemocenského pojištění je založen na pojistném principu, který má sloužit k ochraně při pojistné události, jíž je v tomto případě nemoc. Tento systém byl nastaven lépe i v zákonech na počátku minulého století. V § 6 odst. 2 zákona č. 689/1920 Sb., kterým se mění některá ustanovení zákonů o pojištění dělníků pro případ nemoci, bylo totiž stanoveno, že „trvá-li nemoc déle tří dnů a je-li nemocný neschopen výdělků, náleží mu ode dne onemocnění v zákoně uvedené denní nemocenské“.

Cílem předloženého návrhu je alespoň zčásti napravit sociální situaci zaměstnanců s nízkými příjmy a zaměstnanců sociálně slabých (zejména matek samoživitelek či invalidů). Za současné situace, kdy zaměstnanci jsou postaveni na trhu práce před životní dilema přijmout práci za minimální mzdu nebo mzdu blízkou minimální mzdě nebo zůstat bez práce a vystavit tak rodinu a děti hmotné nouzi, se jeví navrhovaná úprava nezbytností.

Je třeba si uvědomit, že v případě, kdy zaměstnanec pobírá minimální mzdu, tedy podle stávající právní úpravy platné od 1. ledna 2016 58,70 Kč na hodinu činí jeho náhrada mzdy při dočasné pracovní neschopnosti 31,70 Kč na hodinu, tedy za den 254 Kč. A to uváděná výše minimální mzdy platí teprve od letošního roku, od r. 2007 do 31. července 2013 činila hodinová sazba 48,60 Kč a nebyla měněna, do konce roku 2014 pak hodinová sazba činila

50,60 Kč a v roce 2015 činila 55 Kč. Přitom dotyčný zaměstnanec až do konce roku 2014 musel platit při vyhledání lékařské pomoci regulační poplatky (až od 1. ledna 2015 byly zrušeny regulační poplatky ve zdravotnictví, tj. regulační poplatek 30 Kč za klinické vyšetření u lékaře a za recept v lékárně, a zůstal zachován pouze regulační poplatek 90 Kč za návštěvu pohotovosti), dále musí doplácet léky a zajistit obživu sobě a své rodině. Velké procento zaměstnanců však ani nedosahuje těchto částek, protože je zaměstnavatel nezaměstná na stanovenou týdenní pracovní dobu, ale nutí jim pracovní poměr na zkrácený úvazek.

Při vědomí toho, jaké procento zaměstnanců je odměňováno minimální mzdou a mzdou pohybující se kolem hranice minimální mzdy, je navrhovaná právní úprava nezbytností.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem, směřuje ve smyslu čl. 41 Listiny základních práv a svobod zejména ke zvýšení zákonného standardu ústavního práva občanů na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci, zakotveného v čl. 30 odst. 1 Listiny. Návrh zákona je v souladu se závazky České republiky vyplývajícími z mezinárodních smluv, jimiž je ČR vázána. Návrh zákona je v souladu s právem EU.

3. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, na rozpočty krajů a obcí (ostatní veřejné rozpočty)

Náklady vzniklé zaměstnavatelům povinností proplacení náhrady mzdy zaměstnanci i v prvních třech dnech pracovní neschopnosti jsou po diskuzi a shodě všech zainteresovaných subjektů kompenzovány snížením sazby pojistného o 0,2 % na nemocenském pojištění. Efektem snížení pojistného je dle výpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR snížení příjmů státního rozpočtu mírně přesahující 1,2 mld. Kč v případě snížení o 0,1 % (*s kterým bylo původně uvažováno*), a cca 2,4 mld Kč v případě navrhovaného snížení o 0,2 %. Vzhledem k tomu, že bilance příjmů a výdajů státu na nemocenské pojištění končí od roku 2010 ročně s přebytkem 1,3 – 5,4 mld. Kč, v roce 2014 například 3,77 mld. Kč, považují předkladatelé tohoto návrhu změny zákona navýšení státních výdajů na zdraví občanů za přijatelné.

Návrh zákona má obecně pozitivní sociální dopady, protože zvyšuje reálnou ochranu sociálních práv zaměstnanců a zajišťuje jim zabezpečení podle čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod i při krátkodobé nemoci. Je třeba vzít v úvahu pozitivní dopad do rodinných rozpočtů zaměstnanců s nízkými příjmy na úrovni minimální mzdy. Návrh neznevýhodňuje muže ani ženy.

B. Zvláštní část

K jednotlivým ustanovením

K části první – změna zákoníku práce

K čl. I

K bodu 1, 3, 4, 6, 7, 8 a 10

Jedná se o legislativně technickou úpravu, která ruší část ustanovení, které z hlediska časového ztratilo význam.

K bodu 2 a 5

Navrhovaná právní úprava ruší karenční dobu u zaměstnanců v pracovním poměru a u zaměstnanců pracujících na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr obsaženou v zákoníku práce. Důvodem je faktický dopad na zaměstnance s nízkými příjmy.

K bodu 9

Navrhovaná právní úprava vrací právní úpravu výpočtu náhrady za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti do stavu před zavedením karenční doby.

K čl. II

Navrhované přechodné ustanovení v odstavci 1 zajistí postup při poskytování náhrady mzdy/platu nebo odměny z dohody o práci konané mimo pracovní poměr, kdy dočasná pracovní neschopnost vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti.

Navrhované přechodné ustanovení v odstavci 2 zajistí postup při poskytování náhrady za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti, kdy dočasná pracovní neschopnost z titulu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání vznikla před účinností a trvá po jeho účinnosti.

K části druhé – změna zákona o daních z příjmu

K čl. III

V zákoně o daních z příjmů v ustanovení týkajícím se slevy na dani se ruší výjimka – odkaz na karenční dobu, která se nezapočítává do celkového počtu hodin.

K části třetí – změna zákona o státní sociální podpoře

K čl. IV

V zákoně o státní sociální podpoře se v ustanovení, které stanoví, co se považuje za příjem pro účely stanovení rozhodného příjmu, se v části, která vyjmenovává příjmy, které jsou podle zákona o daních z příjmů osvobozeny od daně z příjmů u náhrady mzdy (platu, odměny) reaguje na zrušení karenční doby v zákoníku práce.

K části čtvrté – změna zákona o důchodovém pojištění

K čl. V

Navrhovaná právní reaguje na změnu v zákoníku práce a ostatních souvisejících zákonech při pobírání náhrady mzdy/platu při dočasné pracovní neschopnosti u poživatelů invalidních důchodů.

K části páté – změna zákona o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu

K čl. VI

K bodu 1 a 4

Jedná se o legislativně technickou úpravu, která ruší část ustanovení, které z hlediska časového ztratilo význam.

K bodu 2

Navrhovaná právní úprava v návaznosti na zrušení karenční doby u zaměstnanců v pracovním poměru a u zaměstnanců pracujících na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr v zákoníku práce, ruší karenční dobu v případě dočasné pracovní neschopnosti představitele státní moci a soudce.

K bodu 3

Navrhovaná právní úprava v návaznosti na předchozí úpravy ruší karenční dobu v případě dočasné pracovní neschopnosti ostatních představitelů a poslanců Evropského parlamentu. Z důvodů legislativně technických se dotčené ustanovení upravuje formulačně a zjednodušuje.

K čl. VII

Navrhované přechodné ustanovení zajistí postup při poskytování náhrady platu představitelům státní moci, soudcům a poslancům Evropského parlamentu v době, kdy dočasná pracovní neschopnost vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti.

K části šesté – změna zákona o vojácích z povolání

K čl. VIII

Navrhovaná právní úprava v návaznosti na zrušení karenční doby u zaměstnanců v pracovním poměru a u zaměstnanců pracujících na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr v zákoníku práce, ruší nově zavedenou karenční dobu v případě dočasné pracovní neschopnosti a karantény vojáka z povolání.

K čl. IX

Navrhované přechodné ustanovení zajistí postup při poskytování náhrady platu vojáků z povolání v době, kdy dočasná pracovní neschopnost vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti.

K části sedmé – změna zákona o obcích (obecní zřízení)

K čl. X

Navrhovaná právní úprava v návaznosti na předchozí úpravy ruší karenční dobu v případě dočasné pracovní neschopnosti uvolněných členů zastupitelstva obce. Z důvodů legislativně technických se dotčené ustanovení upravuje formulačně a zjednodušuje.

K čl. XI

Navrhované přechodné ustanovení zajistí postup při poskytování náhrady platu uvolněných členů zastupitelstva obce v době, kdy dočasná pracovní neschopnost vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti.

K části osmé – změna zákona o krajích (krajské zřízení)

K čl. XII

Navrhovaná právní úprava v návaznosti na předchozí úpravy ruší karenční dobu v případě dočasné pracovní neschopnosti uvolněných členů zastupitelstva kraje. Z důvodů legislativně technických se dotčené ustanovení upravuje formulačně a zjednodušuje.

K čl. XIII

Navrhované přechodné ustanovení zajistí postup při poskytování náhrady platu uvolněných členů zastupitelstva kraje v době, kdy dočasná pracovní neschopnost vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti.

K části deváté - změna zákona o hlavním městě Praze

K čl. XIV

Navrhovaná právní úprava v návaznosti na předchozí úpravy ruší karenční dobu v případě dočasné pracovní neschopnosti uvolněných členů zastupitelstva hlavního města Prahy. Z důvodů legislativně technických se dotčené ustanovení upravuje formulačně a zjednodušuje.

K čl. XV

Navrhované přechodné ustanovení zajistí postup při poskytování náhrady platu uvolněných členů zastupitelstva hlavního města Prahy v době, kdy dočasná pracovní neschopnost vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti.

K části desáté – změna zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

K čl. XVI

Navrhovaná právní úprava v návaznosti na předchozí úpravy ruší karenční dobu v případě dočasné pracovní neschopnosti služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Z důvodů legislativně technických se dotčené ustanovení upravuje formulačně.

K čl. XVII

Navrhované přechodné ustanovení zajistí postup při poskytování náhrady služebního příjmu příslušníků bezpečnostních sborů v době, kdy dočasná pracovní neschopnost vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti.

K části jedenácté – změna zákona o státní službě

K čl. XVIII

Navrhovaná právní úprava v návaznosti na předchozí úpravy ruší karenční dobu v případě dočasné pracovní neschopnosti uvolněných státních zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve státní správě.

K čl. XIX

Navrhované přechodné ustanovení zajistí postup při poskytování náhrady platu státních zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve státní správě v době, kdy dočasná pracovní neschopnost vznikla před účinností tohoto zákona a trvá po jeho účinnosti.

K části dvanácté – změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

K čl. XX

Navrhovaná právní úprava zvyšuje zátěž zaměstnavatelů na výplatě náhrady mzdy (platu) při dočasné pracovní neschopnosti, proto je jako určitá kompenzace sníženo pojistné placené zaměstnavatelem na nemocenské pojištění a to o 0,2 procentního bodu z 2,3 % na 2,1 %. Protože je v dosavadním zákonné úpravě stejná procentní výše nemocenského pojistného placeného zaměstnavatelem i osobou samostatně výdělečně činnou, pokud je účastna nemocenského pojištění (jde o vnitřní logickou zákonnou vazbu), snižuje se analogicky pojistné i v tomto případě.

K části třinácté – Účinnost

K čl. XXI

Vzhledem k nejistotě odhadu zákonodárského procesu není účinnost navržena pevným datem, ale je dána dostatečná legisvakanční doba od platnosti zákona – první den třetího měsíce od dne vyhlášení.

V Praze dne 16. března 2016

předseda Senátu